

Vastineiden yhteenveto arviointikertomuksen 2025 havaintoihin Dnro 2389/2026

Keskeiset arviointihavainnot 2025

Tarkastuslautakunnan saamien selvitysten mukaan monessa asiantuntijatyöyksikössä henkilöstöresurssit ovat liian pienet tehtäväkentän laajuuteen ja tehtävämäärään nähden. Henkilöriski on suuri.

Tarkastuslautakunta kysyy: Mitä toimenpiteitä tehdään henkilöriskin pienentämiseksi?

Henkilöstöresurssien riittävyyttä seurataan osana toiminnan ja talouden suunnittelua. Tehtävämäärien kasvaessa tai toimintaympäristön muuttuessa arvioidaan resurssitarpeet uudelleen ja valmistellaan tarvittavat toimenpiteet henkilöriskien hallitsemiseksi. Keskeisenä tavoitteena on turvata palveluiden jatkuvuus, henkilöstön työssä jaksaminen sekä toiminnan laadukas ja häiriötön toteuttaminen myös tilanteissa, joissa yksittäisen henkilön poissaolo tai vaihtuvuus voisivat muutoin aiheuttaa merkittäviä toiminnallisia riskejä.

Henkilöriskin vähentämiseksi toteutetaan seuraavia toimenpiteitä:

- varmistetaan riittävä henkilöstöresurssi sekä kehitetään seuraajasuunnittelua, henkilöstösuunnittelua ja rekrytointien kohdentamista tunnistettuihin riskikohteisiin taloudelliset reunaehdot huomioiden
- priorisoidaan tehtäviä ja työprosesseja käytettävissä olevien henkilöstöresurssien mukaisesti asiantuntijatehtävissä
- tarkastellaan tehtäväalueita ja kehitetään työnjakoa yksiköiden sisällä sekä niiden välillä
- vahvistetaan sijais- ja varahenkilöjärjestelyjä sekä työpari- ja tiimimallien käyttöä
- edistetään osaamisen jakamista, työn dokumentointia ja systemaattista perehdyttämistä, jotta kriittinen osaaminen ei ole yhden henkilön varassa
- vahvistetaan työhyvinvoinnin, työssä jaksamisen ja työkuorman seurannan toimintamalleja sekä varhaisen tuen käytäntöjä.

Anu Tiikasalo, henkilöstöjohtaja

Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan kiertävät näyttelyt aiheuttavat taloudellisen riskin, joten niiden järjestämistä on harkittava tarkoin. Tällaisten näyttelyiden vähentyminen voi kuitenkin pienentää kävijämäärää.

Tarkastuslautakunta kysyy: Miten museo arvioi kiertävien näyttelyiden vaikuttavuutta?

Vaikutus museon toimintaan ja alueen vetovoimaan

Kiertonäyttelyt ovat keskeinen osa museotoiminnan uudistumista ja kävijöiden kiinnostuksen ylläpitämistä. Ne mahdollistavat näyttelysisältöjen säännöllisen vaihtumisen tilanteessa, jossa museoiden omat henkilöstöresurssit eivät yksin riitä tuottamaan riittävän nopealla tahdilla uusia laajoja näyttelykokonaisuuksia. Vaihtuvat näyttelyt kannustavat kävijöitä palaamaan museoon useita kertoja vuodessa ja tukevat näin museoiden elinvoimaisuutta.

Vaikuttavuutta tarkastellaan myös suhteessa kaupungin ja museon strategiaan tavoitteisiin. Arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi näyttelyiden kyky tavoittaa uusia asiakasryhmiä, vahvistaa Kuopion tunnettuutta kulttuurikaupunkina sekä lisätä alueen matkailulista vetovoimaa. Lapset ja nuoret huomioidaan koko näyttelytoiminnassa alle 18-vuotiaiden pääsylippujen maksuttomuutena. Erityisesti kansainväliset kiertonäyttelyt vahvistavat Kuopion museon asemaa valtakunnallisesti merkittävänä museokohteena ja voivat houkutella matkailijoita myös muualta Suomesta ja ulkomailta. Näin ne tuottavat välillisiä hyötyjä alueen elinkeinoelämälle, majoitus- ja ravintolapalveluille sekä koko kaupungin imagoille.

Yhteistyö- ja kehittämisvaikutukset

Kiertävien näyttelyiden vaikuttavuus näkyy myös yhteistyöverkostojen vahvistumisena. Näyttelyhankkeet tuovat yhteen museoita, tutkijoita, kulttuurialan toimijoita, oppilaitoksia ja muita sidosryhmiä, mikä mahdollistaa uusien sisältöjen, tapahtumien ja yleisötyön muotojen kehittämisen. Vaikuttavuuden arvioinnissa seurataan myös näyttelyn elinkaarta eri näyttelypaikoissa, kokonaiskävijämääriä koko näyttelykierron aikana sekä näyttelyn synnyttämiä jatkovaikutuksia, kuten uusia yhteistyöhankkeita, tapahtumia tai opetussellisia kokonaisuuksia.

Tulosten hyödyntäminen

Arvioinnin tuloksia käytetään näyttelytoiminnan jatkuvaan kehittämiseen, mikä osaltaan on vaikuttanut museoiden jatkuvasti nouseviin asiakasmääriin. Tulosten avulla voidaan tunnistaa yleisöä kiinnostavia teemoja, kehittää näyttelyiden sisältöjä ja palveluja sekä

suunnata tulevia näyttelyinvestointeja tarkoituksenmukaisesti. Samalla varmistetaan, että kiertonäyttelyt tukevat kaupungin strategisia tavoitteita, vahvistavat kulttuuripalveluiden vaikuttavuutta ja tuottavat mahdollisimman laajaa hyötyä kuntalaisille, matkailijoille ja yhteistyökumppaneille.

Helka Väisänen, Museopalveluiden päällikkö

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että ehkäisevässä päihdetyössä lisätään yhteistyötä nuorisotoimen kanssa.

Tarkastuslautakunta kysyy: Miten yhteistyötä aiotaan edistää?

Kuopion kaupungin Yhteisöpalveluilla ja nuorisopalveluilla on vahva tahtotila tehdä ehkäisevää päihdetyötä tiiviisti yhdessä. Tuoreessa valtakunnallisessa ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma 2026-2035:ssä kiinnitetään erityistä huomiota lasten ja nuorten suojaamiseen. Tavoitteena on, että alaikäiset eivät käytä päihteitä eivätkä pelaa rahapelejä. Tähän tavoitteeseen pyritään myös Kuopion ehkäisevässä päihdetyössä monialaisesti.

Kuopion kaupungin yhteisöpalveluihin saatiin vuonna 2025 uusi henkilöresurssi ehkäisevään päihdetyöhön (ept-suunnittelija), ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin lisäksi. Tämä muutos on saanut aikaan sen, että nykyiset kaksi työntekijää pystyvät molemmat perehtymään ja työskentelemään omilla vastualueillaan laajemmin ja monipuolisemmin kuin aiemmin. Ept-suunnittelijan erityisvastuualueena ovat lapset ja nuoret. Tehtävässä olennaista on yhteistyön tiivistäminen mm. koulu- ja nuorisotyön kanssa. Yhteistyö tiivistyy edelleen vuoden 2026 (ja 2027) suunnitelmien myötä. Ehkäisevän päihdetyön suunnittelija ja koordinaattori toimivat erityisasiantuntijoina ja tukevat toimijoita poikkihallinnollisesti. Nuorisotyön ja ehkäisevän päihdetyön asiantuntijuuden yhdistäminen aiempaa tiiviimmin on välttämätöntä nykyisiin haasteisiin vastataksemme.

Ehkäisevän päihdetyön ja nuorisotyön edustajat toimivat jo nykyisellään useissa kaupungin työryhmissä, esimerkiksi monialaisessa turvallisuustyöryhmässä ja toimeenpanevassa hyvinvointiryhmässä. Myös näissä suunnittelemme ja olemme jo toteuttaneet kampanjoita ja toimenpiteitä, jotka vahvistavat yhteistyötämme; mm. kaupunkitasoisen hyvinvointiviestinnän suunnittelu, kampanjat, kuten seksuaalisen häirinnän ehkäisyyn tähtäävä Rikkomaton raja, jonka materiaaleja on hyödynnetty ja jaettu myös nuorisotyössä. Yhteisissä suunnitelmissa on myös vuodelle 2027 koulujen päättymisajankohtaan sijoittuva päihteiden tapahtuma nuorille. Yhteisöpalveluiden tuottamiin nykyisiin ja uusiin nuorten tapahtumiin toivotaan tiivistä yhteistyötä kohderyhmää edustavan ja kohderyhmän tuntevan nuorisopalvelujen kanssa. Yhteisöpalvelut puolestaan tulee mielellään mukaan nuorisopalveluiden tapahtumiin. Tapahtumayhteistyöstä sovitaan tapahtumakohtaisesti, pyrkien tiiviiseen yhdessä tekemiseen.

Nuorisotyössä arki työ perustuu päihteettömän ja yhteisöllisen, turvallisen vapaa-ajan vaihtoehdon tarjoamiseen nuorille. Ehkäisevän päihdetyön edustaja tulee osallistumaan jatkossa nuorisotyön johtotiimin kokouksiin sovitun mukaisesti, tutustuen nuorisotyön henkilöstöön ja käyden johtotiimin kanssa yhdessä pohdintaa yhdessä tehtävistä ehkäisevän päihdetyön toimenpiteistä. Yksi ajankohtainen treema, jonka suhteen tullaan toteuttamaan uusia kokeiluja tai toimintatapoja, on nuorten nikotiinituotteiden (nikotiinipussit, vapet) käytön vähentäminen ja ennaltaehkäisy.

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyössä tullaan edistämään yhteistyössä nikotiinittomuutta. Tähän on tulossa nuorisotyöhön uusi työntekijä. Kuopiossa toteutetaan neljällä koululla koulunuorisotyötä (Pyörö, Hatsala, Minna Canth ja Jynkkä). Lisäksi lukion alueellinen työpaja toteuttaa lähes kaikilla kouluilla välituntitoimintaa. Yhteistyössä olennaisia tahoja ovat myös Ankkuri, etsivä nuorisotyö ja Ohjaamo sekä laaja järjestöyhteistyö. Koulujen ja oppilaitosten arjessa tehtävää ehkäisevää päihdetyötä tuetaan yhteisöpalveluiden asiantuntijuudella ja kumppaniverkostolla.

Yhteistyötä tullaan tiivistämään tiedottamisen ja viestinnän osalta. Yhteisöpalveluiden ehkäisevän päihdetyön asiantuntijat välittävät nuorisopalveluilla ajankohtaista tietoa ehkäisevään päihdetyöhön sisältyvien muuttujien nykytilasta Kuopiossa (hyvinvointikoordinaattori myös tukena) ja ratkaisuja tilanteen parantamiseksi pohditaan tiiviisti yhdessä, valtakunnallisia suosituksia ja hyviä käytäntöjä hyödyntäen. Yhteistyötä tullaan tekemään esimerkiksi ehkäisevän päihdetyön viikon toteutukseen sekä vanhemmuuden tukemiseen (vanhempien vastuuttaminen) nikotiinituotteiden, päihteidenkäytön ja digiajan vähentämisen suhteen.

Kati Vähäsarja, yhteisöpalveluiden päällikkö
 Janne Katajisto, nuorisopalvelupäällikkö
 Tiina Nykky, ehkäisevän päihdetyön koordinaattori
 Suvi Kovalainen, ehkäisevän päihdetyön suunnittelija

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että konsernin eri toimijat otetaan nykyistä aikaisemmassa vaiheessa mukaan yhteisrakentamiskohteiden suunnitteluun. Saadun selvityksen mukaan tilaajayhteistyö ja hankkeiden ennakoitavuus voivat mm. parantaa rakentamisen kustannustehokkuutta, pienentää kunnossapidon kustannuksia ja mahdollistaa pitkäjänteisen henkilöstösuunnittelun.

Tarkastuslautakunta kysyy: Mitä toimenpiteitä kaupungin kunnallisteknisessä suunnittelussa/rakennuttamisessa tehdään toiminnan ja tilauskannan ennakoitavuuden parantamiseksi?

Tarkastuslautakunta pyytää vastinetta vuoden 2025 havainnoistaan, kaupunkitekniikan osalta erityisesti kunnallisteknisen suunnittelun/rakentamisen toiminnan ja tilauskannan ennakoitavuuden parantamiseksi. Kysymyksestä saa vaikutelman, että sitä pyydetään erityisesti Mestar Kuopio Oy:n erityisasemaan liittyen. Toteutusmallia valittaessa tilaajayhteisössä arvioidaan usein Mestar Kuopio Oy:n toteutusmahdollisuuksia, mutta huolehditaan myös siitä, että tehtäviä tilataan myös muilta toimijoilta. Jotkin hankinnat ovat luonteeltaan erikoishankintoja, eivätkä sovellu hyvin yhtiön toimialaan. Toteutusmahdollisuuksia arvioitaessa myös kustannuksilla ja aikatauluilla on merkitystä.

Kaupunkitekniikka toteaa, että yhteisrakentamiskohteissa tilaajat (kaupunkitekniikka, Kuopion Energia ja Kuopion Vesi) tekevät tiivistä yhteistyötä suunnittelun ja toteutuksen suhteen. Kaupunkitekniikalla ja Kuopion Vedellä on yhteiset suunnittelun puitesopimukset ja yhteisrakentamiskohteissa pääsääntöisesti käytetään samaa suunnittelutoimistoa. Yhteisrakentamiskohteissa suunnittelun päätoimitusvastuu on kaupunkitekniikan kunnallisteknisellä suunnittelulla, ja verkostosuunnittelu usein seuraa perässä aluesuunnittelua. Kuopion Energialla on yleensä oma suunnitteluorganisaationsa, mutta suunnittelua tehdään tiiviissä yhteistyössä. Kaupunkitekniikka puolestaan käyttää yleisesti valaistussuunnittelussa Kuopion Sähköverkkoa konsulttina. Vuoropuhelu tilaajayhteisössä sujuu eri suunnitteluvaiheissa kaupunkitekniikan mielestä mallikkaasti.

Tilaajat sopivat toteutusmallista ja aikataulusta yhteisesti. Iso osa yhteisrakentamisesta hankitaan konserniyhtiö Mestar Kuopio Oy:stä ja suurimmissa sekä pitkäaikaisemmissa kohteissa (esim. Leväsentie ja aluerakentamiskohteet) Mestar on mukana hankkeiden suunnittelussa vaikuttaen myös hankkeiden kustannustehokkuuteen ja aikatauluihin. Osa hankkeista hankintaan yksityisiltä urakoitsijoilta ja puitesopimusurakoitsijoilta. Elinvoiman kannalta on tärkeää, että kaupungissa on myös ammattitaitoista yksityistä palvelua ja myös tämän osan halutaan kehittyvän. Työtä tehdään yhdessä mm. Pohjois-Savon Infra ry:n kanssa. Toteutusmallia arvioidaan yhteisrakentamiskohteissa aina tilaajien kanssa yhteistyössä.

Kunnossapidon osalta suunnittelussa keskeisinä vaikuttajajenkinä ovat omat kunnossapidon aluevastaavat, jotka tiedustelevat käytännön asioita tarvittaessa alueurakoitsijoilta, myös Mestarilta. Suunnittelussa täytyy ottaa huomioon lukuisia muitakin tavoitteita kuin kunnossapidon helppous. Tärkeimpänä ajurina on luonnollisesti turvallisuus, mutta myös viihtyvyys ja helppohoitaisuus ovat tärkeitä tavoitteita.

Aikataulujen suhteen on todettava, että eriasteisissa suunnitelmissa (asemakaavat, yleissuunnitelmat, katusuunnitelmat) on valitusherkkyys lisääntynyt. Tämä on vaikuttanut ja tulee jatkossa entistä enemmän vaikuttamaan hankkeiden aikataululliseen etenemiseen ja toteutettavuuden riskeihin. Näiden asioiden takia hankkeiden pitkäkin viivästyminen on täysin mahdollista ja asioiden etene-
misen ennakointi voi olla haasteellista. Näiden suhteen annetaan kuitenkin mielellään tilannetietoa, jotta mm. resurssit olisivat paremmin hallittavissa.

Masa O. Wacklin, vs. kaupungininsinööri
Jari Eskelinen, rakennuttajapäällikkö
Hanna Väättäinen, vs. suunnittelupäällikkö